

За што купіў, як той казаў... «Хуткая» дзядзьку аднаго на вуліцы падабра- ла, без памяці быў — ледзьве адра- тавалі. Спыталі, як прозвішча? Ён, хоць і слабым галаском, але ж адка- заў, як ёсць, паводле пашпарта: — Нятрэба...

Доктарка, мусіць, гумарысткай была: — Ну вам, можа, і сапраўды не трэ- ба... Калі жыць не хочаце... А вось нам без вашага прозвішча — ну ніяк: лекі ж трэба «спісаць», справаздачу зрабіць...

Акурат як нам, надрукаваўшы кон- курсны здымак, потым выкласці ўсе пра- пановы падпісаў, пажадана на парадку. Такім чынам:

Жыццё — яно нібыта кніга (Ці ўсё ж зусім наадварот?), І ў ім павінна быць інтрыга І нечаканы паварот. Дык хто ж каму тут спіну мые? З чаго аповед распачаць? Ну, а паколькі не нямыя, Складана будзе прамаяўчаць,— напісаў так **спадар Анатолю Гарачоў з вёскі Даўнары Іўеўскага раёна**. І, вядома ж, не толькі пра сябе: пытанне, хто і каму (канкрэтна) «спіну мые», даймала многіх. Многія, як звычайна, і адказы знайшлі. Ну, па-першае:

Трохі смешна выглядае: Бабця — унука абмывае... А яму, трэба сказаць, Без малага 25: Жонка можа спіну мыць, Як на шыю пасадзіць.

Лічыць так **спадарыня Соф'я Кусян- кова з вёскі Лучыні Рагачоўскага раё- на**. І пры гэтым сама ж сумняваецца, бо, хутчэй за ўсё, у маладога чалавека не тая шыя, каб некага на ёй трымаць: Песціць хлопца бабка Насця... Во камусьці будзе «шчасце»: Апроч лыжкі, анічога Не трымаў у ручках Гога!

Не будзем узгадаць крылатае: «Ён жа Гоша, ён жа Жора»... Не той выпадак. І мужчына, падобна, не той. **Спадар Мі- калай Старых з Гомеля** ведае, чаму:

Так заведзена ў людзей: Трэ пачаць сваіх дзяцей. Ды замощная любоў «Лепіць» мамчыных сыноў. Якраз ён, той сыноч, трэба разу- мець, на здумку? Але з кім — з мам- кай? Ці... Я пра гэтага хлапчыну Думаў небагата: Калі тата мые спіну, Значыць, нежанаты,— піша **спадар Гарачоў**. Вы не паве- рыце, але, паводле сужэнцаў Астроўскіх з Мінска, з тым жа поспехам ён можа быць і... незамужнім:

Мамка ходзіць за табой, Дзеўцы мыліць шыю... А сама сябе вадой Хіба не абмывеш?! Што ж не лезеш у раку? Добрае надвор'е! ...Выйдзеш замуж — мужыку Будзе костка ў горле! Цалкам магчыма. Вось і пазбаўля- юцца...

Але ж мы цяпер не пра косткі і разво- ды. Стары анекдот (на новы лад): хлопц

■ Хто каго? «ХАЙ НЕ МОРА ТУТ, ВЯДОМА, — ДЫ НАЙЛЕПЕЙ МЫШЦА ДОМА!»

тэлефануе дзяўчыне. Пытае: «А што ты робіш?». Яна ў адказ: «Шыю мыю». Ён патыліцу пачухаў і думае: «Варта дзеў- ка! Гэта ж трэба — усё ўмее: і шые, і мые. Добрая будзе жонка! Трэба жаніцца...»

Хто ведае, можа, якраз гэтай дум- кай (трэба... варта...) і кіраваўся мала- дзейшы з герояў здымка (глянуплі яшчэ раз — на верхні? — Аўт.), калі... браў шлюб са старэйшай.

Так-так, асобныя з чытачоў прынялі жанчыну не за бабулю, не за матулю, нават не за татулю, а менавіта за жон- ку. **Спадарыня Любоў Чыгрынава з вёскі Забалацце Вілейскага раёна** так і піша:

Гэта ж трэба — заўтра свята, А вады няма ў хатах! Дзе ж памыцца бедаку?... Жонка Ліда з мужам Федзем Падаліся на раку. Тут вельмі дарэчы будуць радкі **спа- дары Валерыя Гаўрыша з Чавусаў**: Шчасце, што ля вёскі Ёсць такая лужа... Дзе ж абмывеш косткі, Калі прыйдзец сцюжа? ...Усім, хто чуе, я нараю: Пабудуйце лазню з краю! І тады...

Ну згадзіцца, будзе рацыя ў радках **спадары Сціпана Нефёдовіча з вёскі Любана Лунінецкага раёна**:

У калгасе робіць Якаў, Аб курортах марыць, А заробак — кот наплакаў, Вось табе й Канары... Жонка Якава без спрэчкі Павяля яго да рэчкі: — Хай не мора тут, вядома,— Ды найлепей мыцца дома!

А калі яшчэ і напару — з каханым ці каханай... Паводле **спадары Гара- чова**:

Алу сёння рана ўсперла: Свайму Маку плечы церла... Жонка Колі Баскава Аж зубамі ляскала! Трэба разумець, ад зайдзрасці: муж малады...

Зрэшты, мы адхіліліся. А яно ж трэба сказаць, што на здымку чытачы убачы- лі не толькі бабулю з унукам, матулю (татулю) з сынам (з дачкою), жонку з мужам, але і шмат каго яшчэ. Павод- ле **спадарыні Галіны Пятроўскай са Смагонішчыні і Любоў Чыгрынавай з Іўеўшчыны** — жаніха:

Не глядзіце на мяне, Што я бруднаваты, Церапіце па спіне — Тут жа дамы ў сваты! «Спявае» так Галіна Уладзіміраўна. Узгадае песню і Любоў Міхайлаўна:

Янка злавіў быў Аленчын ручнік, Кінуў суседу на спіну. Думаў, што дзядзька стары як мужык, Не зацікавіць дзяўчыну... Калі сусед пры вялікіх грашах, Можа ўсё разваліцца па швах. Хто папярэджаны, той, вядома ж, уз- броены, а хто не?

Спадарыня Марыя Грышчанка з Дзяржынска узгадае: «Некалі ў нас на чыгунцы працаваў адзін мужчына. Васілём яго звалі. Добры быў слесар... Дык вось. Палез ён неяк пад вагон ка-

лодкі ставіць. Работа цяжкая, брудная, на дварэ спёка — пот, можна сказаць, градам... Васіль выціраў яго — з твару, з шыі, з грудзей, з галавы — то рукой, то брудным рукавом... Нарэшце ўсё зрабіў: з-пад вагона вынырае, як той чорт з табакеркі... А тут якраз кабета ідзе — усяя такая прывабная, прыбраная... Ад страху аж перахрысцілася, потым кажа: «...А я і не ведала, што ў нас на чыгунцы негры працуюць!».

Адсюль, з гэтага ўспаміну, відаць, і радкі:

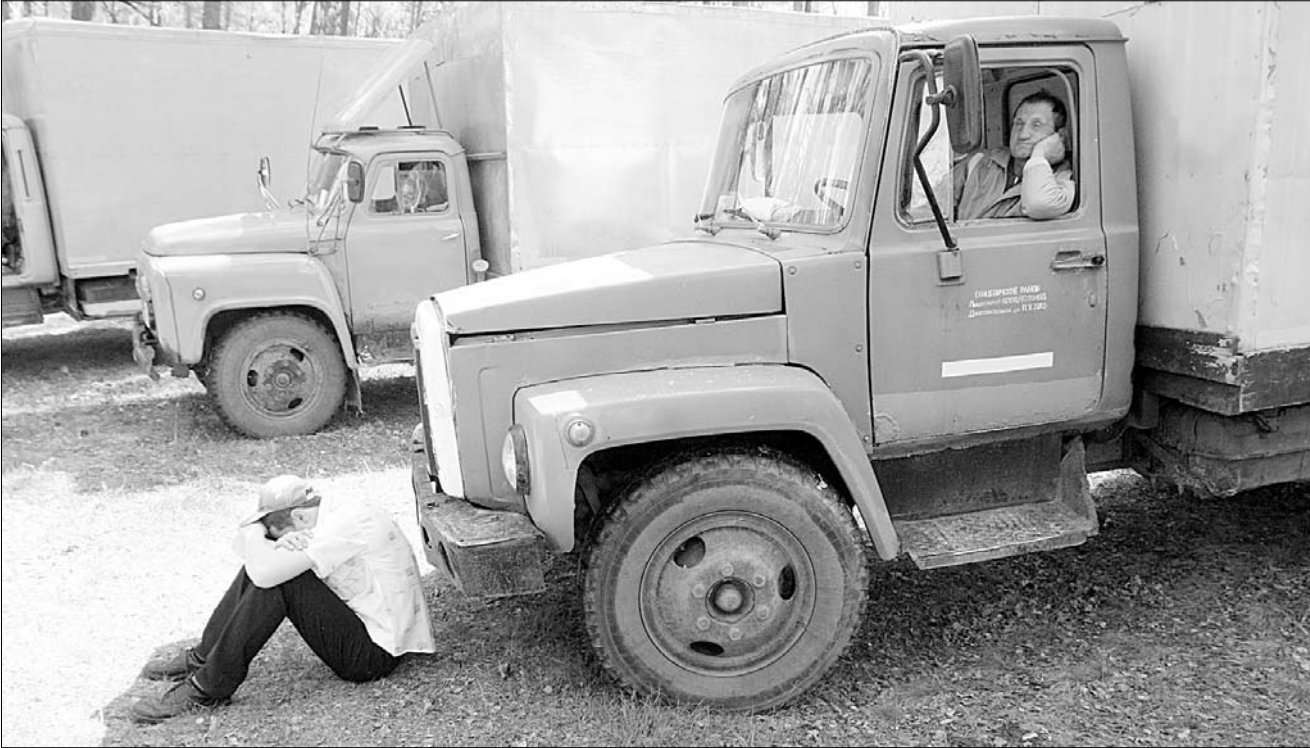
Ад мазуту-броду цесць Зяця адмывае — Страшнавата, што таго Жонка не пазнае. Але ж, можа, яе вочы бачылі, што куплялі? Паводле **спадарыні Пятроў- скай**:

Трактарыста пакахаць — «Позна легчы, рана ўстаць», Тону мыла закупіць І штодня ў рэчцы мыць. Скажаце, што зімой гэта негуманна? **Спадарыня Раіса Васільева з Гомеля** гэтакаса кажа:

Праводзіць жонка загартоўку (Такой не бачылі нідзе): Сама прыбралася ў ватуюку, Мужык жа — голы... І ў вадзе. Трэба разумець, нядобра гэта? На думку **спадарыні Клаўдзіі Дубовік з Вілейкі** — як паглядзец:

Ранак. Мьюцца мужчыны... Ёсць на тое тры прычыны: З дому выгналі жанчыны, Мо трыццаты раз за год Адказаў водаправод, Альбо мыцца ў цішы — Асалода іх душы? Каторы з варыянтаў праўдзівы — ёсць пытанне. А вось выйсьця часам няма, як прызнае **спадарыня Марыя Грышчанка**, бо сантэхніка можа быць якансай, імпартнай, а вось сантэхнікі — толькі айчыннымі:

ЖЭС даводзіць нам даўно: Трубы саржавелі.

Месяц дайце на ремонт, Можа, мы й паспеем?... Вось дык штука! Дзе ж цяпер Нам знайсці вадзіцы? Хоць не лета на дварэ — Трэба ў рэчцы мыцца.

Што праўда, тое праўда: і пра трубы, і пра іх замену, і пра адсутнасць вады (гарачай) — цёплая тады выручае: Шмат хто, Хоць і пакрысе Бруд у возера нясе,— заўважваюць **сужэнцы Астроўскія, а спадар Віктар Трукоўскі з Мінска** ў такім мыцці нават перавагу бачыць:

Мыйся, сынку мой, «далятна», Тут — пакуль яшчэ бясплатна... У грошы, згадзіцеся, многая ўпіраец- ца. На думку **спадары Гарацова** — Калі быў у нас калгас,— Лазня працавала. І на піва, і на квас Грошыкаў хапала. А цяпер ёсць СВК, Ды не лепей людзі: Толькі родная рака Адмывае з броду.

Вось і атрымліваецца, што некалі, як значае **спадар Нефёдовіч**, мож- на было піць ваду з канавы, а цяпер — страшна нават з Прыпяці, бо забруджа- ны рэкі... І таму так да месца тут заклік **сужэнцаў Астроўскіх**:

Каб чыстай вадзіцы Маглі мы напіцца, Не трэба ў рэчках З шампунямі мыцца! А зрэшты... Ёсць думка (у **спадар- а А. Мірановіча з Бабруйска**), што ў аб'ектыў нашага фотакарэспандэнта трапіла ну зусім не тое, што ўсе па- думалі:

Нехта скажа, што ў рацэ Хлопец абмываецца? Не, тут ролю для БТ Трэці дзень здымаецца: Той рэкламы ўжо замала, Бо цяпер і мыла — «Мара»!

Добрая, згадзіцеся, назва ў сродкаў для мыцця: хоць-нехаць купіш, каб дома была, каб жыць з марай (хоць такой, калі іншых няма). А дарэчы: Джон Ракфелер марыў зарабіць сто тысяч долараў і да- жыць да 100 гадоў. Зарабіў — 318 міль- ярдаў і памёр у 97.

Адуль, па-першае, вельмі важная высонова: не ўсе мары збываюцца, нават у Ракфелера. І адсюль жа — па-другое: хай прыкладна гэтак жа (як у Ракфеле- ра) не збудуцца мары вашы.

Нам жа засталася падвесці вынікі. У прыватнасці, нагадаць, што на мінімум конкурсным здымку была маладзіца, якая з калейскай тэпала побач з ротай салдат... Ды аб'явіць, што найлепшыя радкі пра яе, пра іх (на думку вялікага чытацкага журы) напісалі **спадары Ку- сянкова з Рагачоўшчыны, Чыгрынава з Іўеўшчыны, Грышчанка з Дзяр- жынска, Гаўрыш з Чавусаў, Нефёдовіч з Лунінецкіх, сужэнцы Астроўскія з Мінска, Гарачоў з Іўеўшчыны**.

Вось з гэтым, апошнім меркаваннем, пагадзілася і журы маленькае — рэдак- цыйнае: яны дарэформенных балаў за радкі:

Вельмі многія з жанчын Марылі аб цудзе: Муж — салдат, Дык, можа, сын Генералам будзе? Толькі, як здарэн бывала, Мары не збываюцца, Бо ў пана генерала Свае дзеці маюцца.

А ў дадатак да гэтай адзнакі — заў- сёды прыз у выглядзе падпіскі на дара- гую сэрцам «Звязду» на трэці квартал. Хоцаце, каб газета прыходзіла і да вас? Тады выпісваецца альбо уважліва глядзіце на новы конкурсны здымак, прыдумляйце падпісы (можна некаль- кі, але не больш, чым па восем радкоў) і дасылайце ў рэдакцыю. Вам пашан- цуе!

Валянціна ДОУНАР.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЖЫЦЦЯПІС 7 АСАБЛІВАСЦІ ЖАНОЧАГА ЎЗРОСТУ

■ Нефармат

Вы заўважылі, як памаладзёлі людзі за апошнія сто гадоў? Асабліва жанчыны. Равеснік чалавека, што жыў раней, цяпер ад- чувае сябе значна маладзейшым. Задумацца аб гэтым прымусіў прачытаны нядаўна артыкул пра геранію вайны Зою Касмадзям- янскую. Успамінамі падзяліўся таварыш Зой па атрадзе Мікалай Разуміцаў. Яму цяпер за 90. Ён згадаў, як у 1941-м дзяўчына марыла вярнуцца дадому пасля Перамогі, яна казалая, што дома яе чкае старэнькая маці. Потым Мікалай Васільевіч вылічыў, што «старэнькай» маці на той час было 43 гады.

У рускіх народных казках можна сустрэць яшчэ маладзейшых «старых». Звычайна казка пачынаецца так: «Жылі-былі стары са старою. Гадавалі яны сына і дачку...» Пры ўважлівым прачытанні можна вылічыць, што «старыя» жылі на свеце які-небудзь 36-ы або 37-ы год.

У наш век мужчыны і жанчыны ўспрымаюць свой узрост зусім па-іншаму. І таму ёсць аб'ектыўныя прычыны. Працягласць жыц- ця вырасла, медыцына адчувальна прасунулася наперад. Людзі сталі працаваць значна менш, чым раней. З'явіўся вольны час, які можна патраціць на сябе, каб выглядаць маладзей і лепш. А якія арыенціры нашым жанчынам навязваюць сродкі інфармацыі? Свецкія лівцы, галівудскія дзівы, якія са скуры вылузваюцца, каб у 60 гадоў выглядаць гэтакім гулівымі дзяўчатамі. Ды і не толькі зааіянскія жанчыны вызначыліся на гэтым фронце. Значна блі- жэйшай да нас «зоркі» шакіруюць публіку шлюбамі з маладымі хлопцамі, заводзяць дзяцей пры наяўнасці дарослых унукаў.

Яно і зразумела. Нікому не хочацца старэць. Ад старасці ўцякаюць, хто як можа. Маладыя мужы і бойфрэнды, пластыч- ныя аперацыі, комплекс дарагіх медыцынскіх працэдур, стыль- ты-візажысты плюс свае асабістыя сакрэты іміджу ствараюць ілюзію працягва маладосці. Нездарма ж кажуць: табе столькі гадоў, на колькі сябе адчуваеш. Пры гэтым біялагічны ўзрост выглядае не такім і важным. І здавалася б, на здароўе. Хай кожны вызначае свой узрост і адпаведны яму лад жыцця. Ды часам вось такое самавызначэнне ўступае ў супярэчнасць з успрыманням жанчыны яе блізкімі.

У адной знаёмай сям'і павольна наспявае канфлікт. Хоць бакі з усіх сіл пакуль што стараюцца падтрымліваць дыстан- цию прыстойнасці. А яшчэ год таму гэтую сям'ю можна было ўспрымаць як узор сямейнай цэльнасці і добразычлівасці. Дачка заўсёды была выдатніцай — у школе, ва ўніверсітэце. Стала добрай спецыялісткай на працы. Вось са стварэннем уласнай сям'і справа крыху зацягнулася, што заўсёды непакоіла маці. І калі нарэшце дачка выйшла замуж, нарадзіла першычна, Яўгенія Пятроўна стала самай шчаслівай на свеце бабуллі. Спяшалася з працы, каб пагуляць з унукам, магла адпусціць маладых бацькоў на цэлы выхадны дзень. А маладыя не сталі зацягваць з другім. Данучка таксама з'явілася на свет жа- даным і любімым дзіцем. Прайшло два гады. Таццяна стала рэзультатам да выхату на працу. Бабуля некалькі разоў паці- кавілася ў маладых бацькоў, ці выбралі яны дзіцячых садок для малых, ці пачалі збіраць неабходныя дакументы, а яны неяк дзіўна перагледваліся. Потым маладая маці стала заводзіць размовы пра тое, як часта хварэюць дзеці ў садку, наколькі карысным бывае хатняе выхаванне... І нарэшце дачка з я- цем перасталі гаварыць наміёкамі, а зрабілі Яўгенію Пятроўну афіцыйную прапанову звольніцца з працы і прысвяціць сябе выхаванню ўнукаў.

Для жанчыны гэта стала сапраўдным шокам. Яна ўжо тры гады атрымлівае пенсію, але на працы, у прыватнай фірме, застачца пажанхам чалавекам і добрым спецыялістам. І ў бліжэйшы час зусім не думала пакідаць любімую работу. Да таго ж Яўгенія Пят- роўна — стройная, прывабная жанчына, ніхто ёй свой узрост не дае, і недзе глыбока ў душы такую прапанову яна успрыняла як сапраўдную крыўду. Пасля той непрыемнай размовы яна пачала ўсё лепш сачыць за сабой, абнавіла што-кольвечы з гардэроба, стала затрымлівацца пасля працы, тым самым падкрэсліваючы, што ў яе можа быць асабістае жыццё. (Яўгенія Пятроўна паўтара дзясятка гадоў жыве адна.)

Дачка ў сваю чаргу таксама пакрыўдзілася. Яна стараецца лішні раз напамініць маці пра яе ўзрост, згадвае гісторыі сваіх сябровак і знаёмых, якія даглядаюць старых і хворых бацькоў, пры гэтым не забывае зрабіць рэмарку, накіталт: бацькі пра дзяцей успамінаюць, толькі калі зусім расхварэюцца.

Цяпер маці і бабуля надта шкадуе, што адразу не размяняла кватэру, каб даць магчымасць маладым жыць асобна. Але да гэтай пары ўсё было так добра. І ўзаемаадносіны пакаленняў маглі служыць узорам для іншых. Яна раней жартавала: вопыт нашай сям'і можна абгуляняць. А цяпер успамінае, з якімі цяж- касцамі даводзілася гадаваць дачку, калі працавала, вучылася завочна, бацькі жылі ў вёсцы, дапамагчы не было каму. І не разумее, чаму яе адзіная, любая дачка вырасла эгістыкай, якая не лічыцца з інтарэсамі маці, а хоча пасадзіць яе за няньку. Зусім не старую жанчыну.

Святлана ЯСКЕВІЧ

■ Роздум пісьменніка

Н ЯДАўНА 27 нобелеўскіх лаўрэатаў, у тым ліку па літаратуры, выступілі са зваротам адміністрацыі законы па забароне гей-прапаганды. Да месца будзе прыгадаць гістарычнае: адным з першых дэкрэтаў Савецкай улады, пасля бальшаві- кага перавароту 1917 года, з'явіўся дэкрэт аб грамадзянскіх шлюбках — у 1918 годзе. Ён адмяняў царкоўныя шлюбкі і ў прыха- ванай форме дазваляў гомасексуальныя адносіны. У новай уладзе прысутнічалі і прадстаўнікі секс-меншасці. У трыццатыя гады такія адносіны ўжо падпалі пад кры- мінальны артыкул.

Да нядаўняга часу гомасексуальныя ад- носіны былі ў нас і для нас даволі рэдкай і прыхаванай з'явай. Але часшоў.

Неяк незаўважна грамадства многіх краін Старога свету, а таксама за акіянам, імкліва паклісцілі да маральнага краю, да радыкаль- най адмовы ад традыцыйных каштоўнасцяў. Дык што: збываецца змрочнае працтвае амерыканскага сацыёлага Джозефа Аверто- на? Ён загнінуў на сорак трэцім годзе жыцця ў 2003 годзе.

Яго тэорыя — так званая «Акно Аверто- на» — раскрывае механізм палітэчналогіі па змене традыцыйных грамадскіх мараль- ных стэрэатыпаў. Выказаная на рызыкаўнай мяжы славаўтай паліткарэкцівацы, яна папяр- рэджвае грамадства ад шляху ў бездань. Але ж ні яго тэорыя, ні самотныя галасы асобных маралізатараў не знаходзяць падтрымкі ў масавага чалавека, якая маніпулююць праз СМІ адпаведныя сілы. Чалавек з часам ка- раецца з усім. Мараль мутабельная? Цал- кам верагодна, што надыходзіць час, калі так званыя «сексуальныя рэвалюцыі» 60-х гадоў мінулага стагоддзя, шматлікія нарка- плыні, левыя рухі кшталту «хіпі» неўзабаве будуць успамінацца, як лёгкія праблемы са

страўніку на параўнанні з той глабальнай метафізічнай мураўняні, што цяпер паўстае на даялягідзе.

Такія мутацый рэдкія, але... усё можа быць. Тады і руінуюцца ўсе магчымыя і немагчы- мыя пераходныя: палітычныя сістэмы, эстэ- тычныя і маральныя каноны.

Ц ЯПЕР відаць, што ідзе менавіта да та- го. Уздзеянне гомасексуальнай куль- туры, мыслення і паводзін на самыя розныя сферы спажывецкага соц്യума па- грозівае ўзрастае. Шоу-бізнэс з бяскончымі дураліямі, «высокая мода», легітымізацыя аднаполых шлюбам, апраўданне інцэсту, за- махі на дзіцячым свядомасці, педэфілія — гэта толькі пачатак! Можа здарыцца і такое: рана ці позна традыцыйныя формы шлюбам пажым мужчынамі і жанчынамі будуць проста забаронены! Адмова ж ад традыцыйных каш- тоўнасцяў між тым — спосаб калектывнага самазабойства, пры якім той-сёй на нейкі час калі і выжывае ў нядоўгачасны абарончых рэзервацыях, дык народ проста выраздзіцца і загіне.

Скажаце — занадта змрочна? Сёння надыходзіць канец антычнай цыві- лізацыі, хрысціянскім каштоўнасцям, канец Еўропе ўвогуле. І канец гэты — дурное па- смешышча. У бязалёвых еўрапейцаў няма адказу на пагрозы. Яны нават не могуць вызначыць праблему ў адпаведных тэрмі- нах. А калі і вызначаць, то яе адразу гато- вы забалбатаць левыя лібералы. Хіба што толькі ўльтрарадыкальныя аднаполы адказ — які па сіле ўздзеяння на грамадства многім здаецца неадэкватным. Таму на іх увесць час рознымі спосабамі наццоўваюць гра- мадскую думку.

У свеце ўвогуле ўзрастае ціск садамісцка- га лобі. І ў прыватнасці, на культуру. В ЯДОМЫЯ дураліямі і шансанае дэ- манструюць дзяцей, якія «выявіліся» з дапамогай прабірака, асобныя прад-

стаўнікі мастацтва не хаваюць сваіх заган, а выстаўляюць іх напакан. Затое іх антыподы трапляюць пад уціск і цкаванне. Нават аме- рыканскі губернатар Арнольд Шварцзэгер, ён жа славуці «Тэрмінатар», кінаакцёр, які рэзка выказваўся супраць садамі, у апошні час быў вымушаны ціха саступіць — нават даў дазвол на помнік нейкаму дзецку, вядомаму сваёй нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыяй.

Варта было Алену Дэлону, аднаму з най- папулярнейшых французскіх кінаакцёраў ўсё часоў, выступіць з гнейнай прамовай у бок гомасексуалаў, які і ён трапіў пад нечуваны астракці і цкаванне з боку левых сродкаў масавай інфармацыі.

Каралева Англіі пад 50 гадоў ўзнага- рождае вайсковага дэшыфрушчыка-го- масексуала часоў вайны, які яшчэ ў пачатку 50-х адбыўся тэрмін за педзастаўю. Цкаваннем і пагрозамі ўжо не абмяжоўва- юцца. Робяцца нават замахі на жыццё актыў- ных апанентаў — у першую чаргу некаторых прадстаўнікоў СМІ.

С ТАН маралі імкліва дэградуе, апуска- ецца да цынчных выклікаў. Памятаю першыя музычныя ёўра-шоу, якія пра- ходзілі 20–30 гадоў таму. У Сан-Рэма, пры- кладам, першае месца заняла сціпла адзета італьянская дзяўчына, якая праспявала сваю славетную песню *Amore Romantica*. Песня ад- разу стала хітом.

Цяпер нагадайце, колькі хітовых песняў вы пачулі на Еўрабачанні ў апошні час? Ніводнай. Колькі выканаўцаў дэбютавала з далей- шым творчым ростам? Ніводная.

Дзе песні на сваіх, нацыянальных мо- вах? Няма.

Затое ўсе бачаць шоў трансвестытаў, фрыкаў, геяў і г.д. Вось і днямі еўрапейцы

«ашчасліўленыя» — лепшая (ці лепшы?) вы- канаўца — гей, які ўцягне барадатую жан- чыну.

Дванаццаць краін Еўропы між тым адмо- віліся ад удзелу ў гэтым сумнеўным шоу. Сярод іх Чэхія, Славакія, Турцыя, Балгарыя, Харватыя і іншыя.

Знаёмы літаратар з Барысава, які жы- ве цяпер за мяжой, нядаўна паскардзіўся ў размове:

— Педэйкаў развалюся зашмат. Шэсці свае ладажцы, парадны, немаведама што. — А як да гэтага царкоўнікі ставяцца? — цікаюцца.

— Вядома, адмоўна.

— І што?

— Дык жа ж — дэмакратыя...

Гомасексуалізм стаў мінай замаруджа- нага ўздзеяння, своеасаблівым чарвяком, які падточвае чалавечы соцьым... Марчыма, адпаведна вядомаму трансгуманісту Ніку Боэструму, які сцвярджае, што мы, з вялікай долей верагоднасці, знаходзімся ў камп'ю- тарнай сімуляцыі, у субматэрыі, што гэта нейкі збой у Праграме, у татальнай Матрыцы?

Г ЕЙ-РУХ дыскредытуе і Захад, і Усход, бо ён па сваёй сутнасці — антычала- вечны.

Але ж вяртаюся да тэмы, агучанай на па- чатку: у якой ступені закрануў садамісцкі рух менавіта літаратуру, і не толькі сусветную, а і нашу — беларускую? Шматлікія творцы — за традыцыйныя каштоўнасці, на якіх трымаюцца дзяржава, народ, нацыя, сям'я. Вядома ў Еўропе, яны заклікаюць не даходзіць да краю. Так, Урсула Ле Гуін у сваім знакавым рамане «Левая рука цемры» малое свет, у якім пражываюць генетычна мадыфікаваныя гермафродыты — так званая бягзедарнае грамадства. Падзейі стала некалькі гадоў таму антыўтопія Мішэля Уэльбека «Элемен- тарныя часціцы» і г.д.

■